

Het Naardermeer: het oudste natuurmonument in Nederland

Het Naardermeer is het oudste beschermde natuurgebied van Nederland. In het laagveengebied wisselen natuurlijke plassen, moerassen en bossen rechte vaarten af. Het is een uniek gebied waar zeldzame moerasvogels zoals de purperreiger en de snor voorkomen. In en rond de kraakheldere meren vind je kranswieren en bijzondere riet- en verlandingsvegetaties. In de bossen groeien veenmoskussens. En in het oosten van het gebied komen op enkele plekken blauwgraslanden voor.

Het Naardermeer ligt in de gemeente Gooise Meren als een groene oase tussen Hilversum en Amsterdam. Zeldzame dieren zoals de otter en de purperreiger voelen zich hier helemaal thuis. Oorspronkelijk stroomde er ijzer- en kalkrijk kwelwater het Naardermeer in. Dit water was afkomstig vanuit de stuwwal die naast het Naardermeer ligt. De westkant van het gebied kent een slecht doorlatende kleibodem. Dit verklaart het natte karakter en de goede waterkwaliteit van het gebied.

Het Naardermeer onderscheidt zich door goed ontwikkelde heldere meren waar veel soorten kranswieren voorkomen en veel hoogveenbos van goede kwaliteit.

Wat zijn de knelpunten?

Goede waterkwaliteit is van cruciaal belang, want voor het ontstaan van nieuwe verlanding is dit een randvoorwaarde. Jonge verlandingsvegetaties zoals trilveen, horen bij het laagveengebied. Kenmerkende plantensoorten als waterdriblad en de beschermde groenknolorchis zijn hier afhankelijk van.

In het Naardermeer kom je vooral oude verlandingsvegetaties tegen. Veenmosrietlanden en hoogveenbos zijn hier voorbeelden van. Er vindt weinig nieuwe verlanding plaats. Dit komt waarschijnlijk door ganzen- en kreeftenvraat en doordat het water niet meer genoeg stijgt en daalt. Ten slotte zorgen ook de steile oevers ervoor dat er niet genoeg jonge verlanding optreedt.

Een ander knelpunt in het Naardermeer is de neerslag van stikstof. Stikstof zorgt ervoor dat habitattypen vermesten en verzuren. Kenmerkende en zeldzame plantensoorten verdwijnen hierdoor terwijl grassen extra goed groeien. In het Naardermeer is de neerslag van stikstof een knelpunt voor vochtige laagveenheide, blauwgraslanden, trilveen, veenmosrietland en hoogveenbossen.

Welke maatregelen zijn nodig?

De afgelopen jaren hebben Natuurmonumenten en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht al veel natuurherstelmaatregelen uitgevoerd om de knelpunten aan te pakken. Voor duurzaam behoud, nieuwvorming van verlandingsvegetaties, een robuust watersysteem en herstel van riet zijn ook in de komende jaren nog maatregelen nodig.

Verlanding en waterkwaliteit

Om verlandingsvegetaties te behouden en uit te breiden worden maatregelen uitgevoerd, zoals maaien, opslag verwijderen en afplaggen. Daarnaast gaat het om maatregelen gericht op het herstel van het ecologische systeem zoals het behoud van een goede waterkwaliteit en het benutten van de kwel. Daarnaast is onderzoek nodig naar het effect van Amerikaanse rivierkreeften die watervegetaties aantasten.

Peilverhoging en inrichtingsplan Schil Naardermeer

Een belangrijke maatregel om verdroging van het Naardermeer te voorkomen is het verhogen van het waterpeil. Dit gebeurt binnen de kade van het Naardermeer en in de bufferzone rondom het Naardermeer. Die bufferzone noemen we de Schil. In de Schil is verwerving van ontbrekende gronden nodig om hier het waterpeil te kunnen verhogen. Daarvoor worden dammen, stuwen en kades aangelegd of verhoogd. Ook worden er nieuwe sloten en natuurlijke oevers gemaakt. De gronden richten we in voor natuur met plas-draszones en ondiepe open waterzones. Daarvoor is een ontwerp-provinciaal inpassingsplan gemaakt en een Inrichtingsplan Schil Naardermeer. Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft een ontwerp-watergebiedsplan opgesteld voor de peilverhoging, met bijbehorend peilbesluit.

Herstel van riet

Voor de grote karekiet, de purperreiger, de zwarte stern en de snor zijn maatregelen voor riestherstel en soms populatiebeheer van ganzen nodig. Vanwege het succes van rasters om vraat van riet door ganzen te voorkomen, plaatst Natuurmonumenten meer rasters. Dit gebeurt onder andere om het leefgebied voor de grote karekiet te verbeteren. Deze vogel broedt op dit moment niet meer in het Naardermeer.

Invloed op de omgeving

Bestaande activiteiten in de omgeving zoals beperkte recreatie, ruivangsten en nestbehandeling van ganzen en de grondwateronttrekking voor drinkwater kunnen gewoon doorgaan. Deze activiteiten hebben in de huidige vorm geen negatieve invloed op het natuurgebied. De te nemen beheermaatregelen hebben op hun beurt geen nadelig effect op de activiteiten die in en rondom het veenweidegebied plaatsvinden.

Bekijk hier het hele [beheerplan](#)